



Riktlinje för kränkingsärenden

Styrdokument

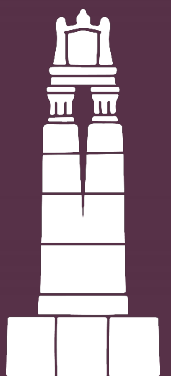
Datum och paragraf: 2025-11-12 § 139

Beslutsfattare: Bildningsnämnden

Dokumentansvarig: Skolchef

Diarienummer: BN/2025:170

Riktlinje för kränkingsärenden





Riktlinje för kränkningsärenden

Innehållsförteckning

Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte	4
Mål.....	4
Omfattning och giltighetstid	5
Översikt	5
Definition	5
Information	5
Kännedom	6
Ansvar	6
Huvudman	6
Rektor	7
Skolkurator	8
Lärare och annan personal	8
Hantering	8
Tidsram	8
Dokumentation	9
Sekretess och anonymitet.....	9
Uppföljning och utvärdering	9
Kommunikation och rapportering	9



Riktlinje för kränkningsärenden

Inledning

Skollagen (2010:800) har en nolltolerans mot kränkande behandling. Det finns ett uttryckligt förbud för huvudmannen och personalen att utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. Kränkande behandling, mobbning och diskriminering får inte förekomma i förskolor, skolor eller andra verksamheter. Verksamheterna måste arbeta aktivt med att förebygga och åtgärda kränkningar. Förskollärare, lärare eller annan personal som får veta att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten måste anmäla det till rektorn. Rektorn måste i sin tur anmäla händelsen vidare till huvudmannen. Anmälningsskyldigheten gäller alla situationer där ett barn eller en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten.

Genom en riktlinje för kränkningsärenden kan huvudmannen säkerställa att hanteringen av kränkningsärenden överensstämmer med lagstiftningen och att kvaliteten på utbildningen kan upprätthålls och förbättras i linje med skollagen. En riktlinje för kränkningsärenden bidrar till att skapa en trygg skolmiljö och stärker förtroendet för utbildningen hos elever, vårdnadshavare och andra som kommer i kontakt med huvudmannens verksamheter. Huvudmannen kan genom en riktlinje föra en dialog med rektor om ansvar och roller vid hanteringen av kränkningsärenden.

Bakgrund

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Det innebär att åtgärder ska genomföras för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen ska också se till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling för varje verksamhet.

Om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är huvudmannen skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna. Om utredningen visar att kränkande behandling förekommit ska huvudmannen vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Utredningsskyldigheten inträder så snart någon i verksamheten får veta att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Detta framgår av 6 kapitlet 10 och 12 §§ skollagen samt proposition 2005/06:38 Trygghet, respekt och ansvar – om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever.

Om det kan misstänkas att ett brott har begåtts av en elev som rektorn ansvarar för ska rektorn göra en polisanmälan, om inte övervägande skäl talar emot det. En anmälan



Riktlinje för kränkningsärenden

till polisen ersätter inte andra skyldigheter som huvudmän, rektorer och annan personal har, exempelvis att anmäla, utreda och i förekommande fall åtgärda kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier. Det innebär att personalen exempelvis både kan behöva göra en anmälan till rektorn om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling och göra en orosanmälan till socialnämnden samtidigt som en polisanmälan görs. Detta framgår av 5 kapitlet 16 §, 6 a kapitlet 10–11 §§ och 29 kapitlet 13 § i Skollagen samt proposition 2024/25:160 Skolor mot brott.

Syfte

Syftet med riktlinjen är att säkerställa en strukturerad och rättvis hantering av kränkande behandling av barn i Eda kommuns verksamheter med bildningsnämnden som huvudman, i enlighet med skollagen (2010:800) kapitel 6 - Åtgärder mot kränkande behandling och diskrimineringslagen (2008:567).

Syftet är att skapa en tydlighet och hantera åtgärder mot kränkande behandling på de olika nivåerna i styrkedjan. För att ge en riktning och förutsättningar för det systematiska kvalitetsarbetet har huvudmannen fastställt riktlinjen för att stödja rektors, lärare, elevhälsans och övrig skolpersonals arbete med att följa upp åtgärder mot kränkande behandling inom bildningsförvaltningen i Eda kommun.

Genom att tillhandahålla en klar riktlinje och följa rutiner strävar huvudmannen efter att förbättra kvaliteten på utbildningen och öka förtroendet för huvudmannens verksamheter utifrån skollagen (2010:800) kapitel 6 om kränkande behandling och diskrimineringslagen (2008:567).

Mål

Målet med riktlinjen är att säkerställa nolltolerans mot kränkande behandling, som regleras i skollagen (2010:800). Riktlinjen har också som mål att säkerställa kravet att ett ärende ska handläggas så skyndsamt som möjligt, vilket också regleras i skollagen.

För bildningsförvaltningen är riktlinjen ett sätt att uppnå förvaltningens vision ”Alla ska lyckas” samt målbilden att alla barn, elever, vårdnadshavare och medarbetare arbetar tillsammans för att alla ska ha en känsla av att få lyckas för att kunna utvecklas så långt som möjligt. Bildningsförvaltningen har dessutom ett övergripande mål om att samtliga verksamheter över tid ska räknas som en av Värmlands bästa utbildningsverksamheter, som skapar förutsättningar för att alla ska lyckas och utvecklas så långt som möjligt. Detta ska uppnås genom målen Kunskap, Stöd, Trygghet, Språk och Framtid i verksamhetsplanen. Särskilt relevant är riktlinjen för trygghetsuppdraget, som stipulerar att bildningsförvaltningen ska ha tydliga riktlinjer och rutiner för kränkande behandling.



Riktlinje för kränkningsärenden

Omfattning och giltighetstid

Riktlinjen för kränkningsärenden gäller för bildningsförvaltningen i Eda kommun.

Styrdokumentet gäller tills vidare.

Översikt

Riktlinjen handlar om kränkande behandling i skolor och förskolor och beskriver hur huvudmannen ska hantera kränkande behandling enligt skollagen. Riktlinjen är indelad i flera avsnitt som beskriver definitionen av kränkande behandling, information om kränkande behandling, mottagande av kränkande behandling, ansvar för kränkande behandling, hantering av kränkande behandling, tidsram för hantering, dokumentation, sekretess och anonymitet, uppföljning och åtgärder, samt kommunikation och rapportering. Riktlinjen syftar till att beskriva hur huvudmannen ska hantera kränkande behandling på ett effektivt och opartiskt sätt för att förebygga och åtgärda kränkande behandling.

Definition

Skollagens definition av kränkande behandling är ”ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet”. Både diskriminering och kränkande behandling är förbjudet i förskolor, skolor och andra verksamheter som lyder under skollagen. Skyldigheten att förebygga och åtgärda diskriminering respektive kränkande behandling regleras dock till stor del i olika lagar: diskrimineringslagen och skollagen. Skollagen 6 kapitlet 3 §.

Kränkande behandling i skollagens mening kan utföras av en eller flera personer och även riktas mot en eller flera personer. Ett barn eller en elev kan till exempel bli utsatt för kränkande behandling av personal eller av ett eller flera andra barn eller elever. Kränkningarna kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. De kan vara synliga och handfasta eller dolda och subtila. Kränkande behandling kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysiska handlingar som slag, sparkar och knuffar, men kan även bestå av utfrysning eller hot. Kränkande behandling kan också förekomma digitalt, till exempel på sociala medier.

Information

Enligt skollagen ska vårdnadshavare fortlöpande informeras om barnets eller elevens utveckling. Förskolors och skolors ansvar för samarbete med vårdnadshavare och hemmen utvecklas ytterligare i läroplanerna.

Genom riktlinjen ska huvudmannen säkerställa att det finns tydliga rutiner för att informera elever och vårdnadshavare om kränkande behandling. Av rutinerna ska det



Riktlinje för kränkningsärenden

framgå tydligt att det finns en möjlighet att anmäla en kränkande behandling, till vem elever och vårdnadshavare kan vända sig samt hur de kan gå till väga. Dialogen är utgångspunkten för att uppmärksamma och inhämta synpunkter. Kränkande behandling ska hanteras så nära verksamheten som möjligt för att skapa tillitsfulla relationer med barn, elever och vårdnadshavare.

Om en skola eller huvudman vidtar disciplinära åtgärder mot en elev som har utsatt en annan elev för kränkande behandling har vårdnadshavare till den eleven rätt till information enligt förvaltningslagens bestämmelser om myndighetsutövning mot enskilda.

Kännedom

Kännedom om kränkande behandling fås genom att bevittna det eller genom skriftliga eller muntliga vittnesmål från elever, vårdnadshavare, personal eller andra intressenter som på olika sätt kommer i kontakt med huvudmannens verksamheter. Det spelar ingen roll om den upplevda kränkningen utförts av en vuxen, ett barn eller en elev. Det saknar betydelse hur personalen får kännedom om händelsen. Det kan till exempel handla om att ett barn eller en elev berättar om en upplevd kränkning eller att personalen själv ser eller hör något som kan vara en kränkning. Det kan ibland vara svårt för ett barn eller en elev att förmedla sin känsla av att ha blivit kränkt. Särskilt yngre barn kan ha svårt att sätta ord på sina känslor. Barnet eller eleven kan därför behöva ta hjälp av personalen.

Anmälningsskyldigheten gäller alla situationer där ett barn eller en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten. Den kränkande behandlingen ska registreras noggrant och dokumenteras, inklusive datum och namn på den som lämnar uppgiften. Utredningsskyldigheten inträder så snart någon i verksamheten får veta att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling.

Skyldigheten att utreda och i förekommande fall vidta åtgärder mot kränkande behandling gäller även händelser som sker exempelvis utanför förskolans eller skolans område, eller utanför skoltid, om det finns en koppling till verksamheten.

Ansvar

Huvudman

Huvudmannen har det yttersta ansvaret för arbetet mot kränkningar i verksamheterna. Huvudmannen ska utse ansvariga personer för kränkande behandling för att ta emot, utreda och hantera kränkningsärenden enligt skollagen (2010:800) kapitel 6. Huvudmannen ansvarar för utredningen. Det gäller oavsett om den genomförs av



Riktlinje för kränkingsärenden

huvudmannen själv eller om det exempelvis delegeras till rektorn att göra utredningen. Utredningsskyldigheten inträder så snart någon i verksamheten får veta att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Det är skolchefen som på delegation av huvudmannen har det övergripande uppdraget att ta fram rutiner för ärendehantering av kränkande behandling utifrån av den av huvudmannen beslutade riktlinjen.

Huvudmannen ska se till att det varje år, för varje särskild verksamhet, upprättas en plan mot kränkande behandling.

Inom annan pedagogisk verksamhet och fritidshem som inte är integrerade med en skola eller förskola ska huvudmannen utse vem personalen ska anmäla till.

Beroende på situationen kan huvudmannen behöva se till att åtgärder vidtas även vid händelser som inte bedöms utgöra kränkande behandling i skollagens mening, exempelvis utifrån sitt tillsynsansvar för barnen och eleverna eller utifrån bestämmelserna om trygghet och studiero.

Om huvudmannen får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten är huvudmannen skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserierna, och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakasserier i framtiden.

Huvudmannen har en skyldighet att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Med barn avses alla personer under 18 år.

Rektor

Rektorn måste anmäla kränkande behandling vidare till huvudmannen.

Anmälningsskyldigheten gäller alla situationer där ett barn eller en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten. Rektorn får delegera uppgiften till en anställd eller uppdragstagare med tillräcklig kompetens och erfarenhet. Samma anmälningsskyldighet gäller för rektorn om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen.

Rektorns anmälningsskyldighet är direkt kopplad till det skyndsamhetskrav som gäller för huvudmannens utredning.

Vidare har rektor i förskola, skola och andra verksamheter enligt skollagen en viktig roll i att upptäcka när barn far illa. Rektor har en skyldighet att genast anmäla till



Riktlinje för kränkingsärenden

socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Med barn avses alla personer under 18 år.

Om det kan misstänkas att ett brott har begåtts av en elev som rektorn ansvarar för ska rektorn göra en polisanmälan, om inte övervägande skäl talar emot det.

Skolkurator

Skolkuratoren stödjer i frågor som rör kamratsvårigheter, kränkande behandling, frånvaro och konflikter samt omfattas som personal också av anmälningsskyldighet.

Lärare och annan personal

Förskollärare, lärare eller annan personal som får veta att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten måste anmäla det till rektorn. Samma anmälningsskyldighet gäller för personalen om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen.

Vidare har personal i förskola, skola och andra verksamheter enligt skollagen en viktig roll i att upptäcka när barn far illa. Personalen har en skyldighet att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Med barn avses alla personer under 18 år.

Hantering

Ansvarig person för kränkande behandling ska noggrant utreda anmälan i enlighet med gällande lagar och föreskrifter, inklusive skollagen (2010:800). Utredningen ska innehålla tre delar: kartläggning, analys och förslag till åtgärder för att komma till rätta med eventuella brister. Ärendehantering av kränkande behandling ska ske opartiskt, effektivt och skyndsamt i dialog med den berörda rektorn. Kränkande behandling ska i första hand hanteras där den har uppstått, det vill säga så nära barnet eller eleven som möjligt och i dialog med vårdnadshavare och verksamheternas medarbetare. Rektor ansvarar för kontakten inom sin inre organisation med lärare, elevhälsa och övrig skolpersonal.

Tidsram

Kränkande behandling ska hanteras skyndsamt, och den som lämnar in kränkningen ska informeras om eventuella förseningar och förväntad tidsram. Någon definition av ”skyndsamt” finns inte i skollagen. I förarbetena anges att utredningen bör ske så skyndsamt som möjligt, men samtidigt med stor hänsyn till det barn eller den elev som utsatts. Hur man närmare bör gå till väga beror på förhållandena i det enskilda fallet.



Riktlinje för kränkningsärenden

Vårdnadshavare, elever eller annan person ska skyndsamt få återkoppling när kränkingsanmälan har tagits emot. Huvudmannens målbild är att en kränkande behandling ska hanteras samma dag eller dagen efter att kännedom om den kränkande behandlingen inkommer till bildningsförvaltningen.

Dokumentation

All hantering av kränkande behandling och de åtgärder som vidtas ska dokumenteras noggrant och arkiveras enligt skollagens (2010:800) bestämmelser för att säkerställa fullständig spårbarhet.

Sekretess och anonymitet

Huvudmannen ska respektera sekretess och integritet i klagomålshanteringen och följa gällande dataskyddsföreskrifter enligt skollagen (2010:800) kapitel 7.

Uppföljning och utvärdering

Huvudmannen ska kontinuerligt följa upp kränkande behandling och vidta åtgärder för att förebygga att det sker i framtiden, i enlighet med skollagen (2010:800).

Huvudmannen förväntas utgå från ett sammanställt underlag över de kränkningar som kommit in för att på så sätt kunna identifiera om det är samma typ av kränkningar, samma verksamhet eller samma målgrupp som förekommer. För att kunna åtgärda kränkningarna på ett systematiskt sätt är det nödvändigt att huvudmannen analyserar underlaget i sitt förbättringsarbete.

Kommunikation och rapportering

Huvudmannen ska kommunicera resultatet av kränkingsärenden till berörda parter och erbjuda möjlighet till en dialog om resultatet om så önskas. Om berörda parter är missnöjda med huvudmannens hantering ska huvudmannen informera om möjligheten att vända sig till Skolinspektionen som kan inleda tillsyn eller använda uppgiften till sin bevakning av skolor och huvudmän.

Vid behov ska rapporter om hantering av kränkande behandling lämnas till tillsynsmyndigheter och andra relevanta parter i enlighet med skollagen (2010:800) och andra gällande lagar och avtal.